דאס אידישע ווארט
The Israelite Daily Press

וועטער:
אמטייסטן וואלקניק — רעגן

Largest Circulation
of any Newspaper entering Jewish Homes in Western Canada.

THE GATEWAY OF THE WEST

מער פארשפרייט
אין די אידישע היימען פון מערב קאנאדע
ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע
צייטונגען צוזאמען

Vol. 21, No. 238. Wednesday Oct. 28, 1931.
Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג
מיטוואך, יז' חשון, תרצ"ב.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
OCT 31
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

קאנסערוואטיוון געווינען ריזיקע מערהייט

וויכטיקסטע ארבעטער פירער, איינשליסנדיק הענדערסאנען, דורכגעפאלן

קאנסערוואטיוון די איינציקע געווינער אין גרויסן זיג פון "נאציאנאלער" רעגירונג

בלויז צוויי פון געוועזענע ארבעטער מיניסטארן זיינען ווידערדערוויילט געווארן. — סער אסוואלד מאסלי דורכגעפאלן. — ארבעטער פארטיי וועט מיט זיך פארשטעלן א קליינע גרופע אינם נייעם פארלאמענט

לאנדאן, אקט. 28. — די נאציאנאלע רעגירונג האט געוואונען א ריזיקע מערהייט אין די נעכטיקע אלגעמיינע וואלן, און די אפאזיציע, אונטער דער פירערשאפט פון ארטור הענדערסאן, איז צעשמעטערט געווארן, אזוי אז די ארבעטער פארטיי וועט מיט זיך פארשטעלן בלויז א קליינע גרופע אין דעם נייעם פארלאמענט.

כאטש דער זיג גייט אויפן חשבון פון דער נאציאנאלער רעגירונג, איז אבער דער געווינס באמת געוועזן דורכאוים א קאנסערוואטיווער, און זיי וועלן דאמינירן דעם נייעם פארלאמענט מיט א ריזיקער מערהייט קעגן אלע אנדערע פארטייען צוזאמענגענומען.

די רעזולטאטן פון די וואלן צוזאמענגעקליבן ביז שפעט לעצטע נאכט האבן געגעבן די קאנסערוואטיוון 222 פלעצער; נאציאנאלע ארבעטער, 4; נאציאנאלע ליבעראלן, 35; ארבעטער פארטיי, 23; לאיד דזשארדזש ליבעראלן, 2, און אומאפהייניגיקע, 1. סך-הכל, 287 פון 615.

ארטור הענדערסאן, דער נייער פירער פון דער ארבעטער פארטיי אויף ראמזי מאקדאנאלדס פלאץ, איז דורכגעפאלן מיט 26,917 שטימען צו 35,126 פאר זיין קאנסערוואטיוון קעגנקאנדידאט, ריר-ארמיראל גארדאן קעמפבעל.

דורכגעפאלן זיינען אויך די מייסטע אנדערע פירער פון דער ארבעטער פארטיי און געוועזענע מיניסטארן פון דער ארבעטער רעגירונג, איינשליסנדיק: א. וו. אלעקסאנדער, געוועזענער לארד פון דער אדמיראליטעט; מיס עלען ווילקינסאן; הערבערט מאריסאן, געוועזענער טראנספארט מיניסטער און פארזיצער פון דער ארבעטער פארטיי; טאם שאו, געוועזענער קריגס מיניסטער; ארטור גרינוואוד, געוועזענער געזונטהייט מיניסטער; דזש. ר. קליינס, געוועזענער אינערן מיניסטער; מיס מארגארעט באנפילד, געוועזענע ארבעטס מיניסטער, און בען טילעט, געוועזענער פארזיצער פון טרייד יוניאן קאונסיל.

בלויז צוויי געוועזענע מיניסטארן פון דער ארבעטער רעגירונג האבן געוואונען: סער סטעפארד קריפס און דזשארדזש לענסבורי.

פארקערט, די קאנסערוואטיוון האבן דערוויילט אלע זייערע וויכטיקע פירער. אויסער סטענלי באלדווין, וועלכער איז דערוויילט געווארן "ביי אקלאמיישאן", זיינען אויך דערוויילט געווארן די טשעמבערלענס, סער פיליפ קאנליף-ליסטער, סער סעמועל האור, אמערי און א. וו.

דזש. ה. טאמאס, וועלכער האט דעזערטירט די ארבעטער פארטיי און איז פארבליבן מיט מאקדאנאלדן, איז דערוויילט געווארן, שלאגנדיק דעם קאנדידאט פון דער ארבעטער פארטיי אין זיין וואליקרייז.

סער הערבערט סעמועל, אינערן מיניסטער פון דער נאציאנאלער רעגירונג און פירער פון די ליבעראלע פראקציעס, איז דערוויילט געווארן מיט 18,932 שטימען, צו 14,636 פאר דעם קאנסערוואטיוון קאנדידאט און 5,184 פאר דעם ארבעטער.

סער אסוואלד מאסלי, דער סענסאציאנעלער העלד פון דער "נייער פארטיי", איז דורכגעפאלן אין זיין באצירק. ער האט נעקראגן בלויז 10,534 שטימען צו 13,264 פארן ארבעטער קאנדידאט, און 19,918 פאר דעם קאנסערוואטיוון קאנדידאט, וועלכער איז דערוויילט געווארן.

סער הערבערט סעמועל
(דערוויילט)

סטענלי באלדווין
(דערוויילט "ביי אקלאמיישאן")

ראמזי מאקדאנאלד
(דערוויילט)

פירער פון דער "נאציאנאלער" רעגירונג, וואס האט געוואונען מיט א ריזיקער מערהייט

פרעמיער ראמזי מאקדאנאלד און זיין זון מאלקאלם זיינען דערוויילט געווארן

פרעמיער ערוויילט מיט א מערהייט פון קארגע זעקס טויזענט, אנשטאט 28 טויזנט אין די לעצטע וואלן. — לעצטע רעזולטאטן ציינן, אז רעגירונג וועט האבן א מערהייט פון קארגע 500 אין הויז

לאנדאן, אקט. 28. — פון די 545 וואל-קרייזן פון וועלכע רעזולטאטן פון די וואלן זיינען אנגעקומען ביז היינט אינדערפרי, האט די רעגירונג געוואונען 498, און די אפאזיציע — 47. די באריכטן פון נאך 70 וואל-קרייזן זיינען נאך ניט אנגעקומען.

פאר דער רעגירונג זיינען דערוויילט געווארן: קאנסערוואטיוון, 427; סיימאן ליבעראלן, 27; סעמועל ליבעראלן, 31; נאציאנאלע ארבעטער, 13.

קעגן דער רעגירונג זיינען דערוויילט געווארן: ארבעטער, 43; לאיד דזשארדזש ליבעראלן, 3, און אומאפהייניקע, 1.

אלע מיניסטארן פון דער רעגירונג זיינען דערוויילט געווארן.

סיהאם הארבאר, ענגלאנד, אקט. 28. — פרעמיער ראמזי מאקדאנאלד איז דערוויילט געווארן דא נאך א שווערן קאמפיין קעגן זיין ארבעטער אפאנענט, וויליאם קאקסאן, און דעם קאמוניסטישן קאנדידאט, דזשארדזש לומלי. זיין מערהייט איז געווען 5,951.

אין די וויילן פון 1929 האט מאקדאנאלד געוואונען דעם זעלבן מאנדאט מיט א מערהייט פון 28,794.

לאנדאן, אקט. 28. — מאלקאלם מאקדאנאלד, זון פון פרעמיער מאקדאנאלד, איז דערוויילט געווארן אויפן צעטל פון די נאציאנאלע ארבעטער. ער איז געשטיצט געווארן פון די קאנסערוואטיוון אין דעם קרייז.

מאקסים ליטווינאוו א גאסט אין טערקיי

איסטאנבול, אקט. 27. — מאקסים ליטווינאוו, סאוועטישער קאמיסאר פאר אויסלענדישע ענינים איז אהער אנגעקומען און ער האט געקראגן אן ענטוזיאסטישן קבלת פנים פונם טערקישן פאלק.

פון דאנען איז ער אפגעפארן קיין אנגארא, צו קאנפערירן מיט מוסטאפא קעמאל און מיט דעם אויסלאנדס מיניסטער פון טערקיי. ער וועט זיין איינער פון די געסט צו דעם ניינטן פייערטאג פון דער טערקישער רעפובליק.

אינטערעסאנט איז אויב לעאן טראצקי, וועלכער געפינט זיך אין טערקיי, וועט זיין צווישן די געסט ביי דער דאזיקער יובילײ פייערונג און צי וועלן די צוויי קאמוניסטן זיך באגעגענען. עס איז שווער צו זאגן וואס עס קאן זיך אפטאן הינטער די קוליסן פון פאליטיק.

נאצי אדוואקאט שטעלט פאדערונג אין נאמען פון "מארגנדיקער רעגירונג"

מאכט פארשלאג ביי העלדארפס פראצעס אין נאמען פון די נאציס, "ווי די רעגירונגס פארטיי פון מארגן". — עדות דערווייזן אז העלדארף האט אנגעפירט דעם ראש השנה פאגראם

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

בערלין, אקט. 28 (איטא). — "אין נאמען פון דער נאצי פארטיי, ווי די רעגירונגס פארטיי פון מארגן, פאדער איך דעם שוץ פונם געריכט פאר מיין קליענט, גראף העלדארף, דער געריכט זאל ניט דערלויבן דא אויסצודריקן מיינונגען בנוגע דעם אנגעקלאגטן, וואס שאפן אן אומגינסטיקן געדאנקען גאנג וועגן אים ביים געריכט". — האט פארגעשלאגן דער אדוואקאט פון גראף העלדארף, וואס ווערט פראצעסירט פאר אנפירן דעם פאגראם אויף קורפירשטענדאם ראש-השנה.

דער פרעזידענט פונם געריכט האט אבער דעם חוצפה'דיקן פארשלאג פון דער פארטיידיקונג דורכגעווארפן.

פערצן פאליציסטן זיינען נעכטן אויסגעהערט געווארן ביים צווייטן טאג פונם פראצעס, און זיי אלע האבן עדות געזאגט, אז דער פאגראם איז אבסאלוט דורכגעפירט געווארן לויט א פארזיכטיק צוגעגרייטן פלאן. זיי האבן ווייטער דערציילט, אז בעת'ן געשלעגער האבן זיך איינציקע פארבייגייער פאר זיי באקלאגט, אז באפעלן צו די נאציס ווערן ארויסגעגעבן פון העלדארפס אויטאמאביל.

אייניקע פון די ארעסטירטע נאציס איז ווייטער דערוויזן געווארן אין געריכט, האבן ביי זיך געהאט קאמוניסטישע בענדלאך אין די קעשענעס. זיי האבן קאנטיק געפלאנט דורכצופירן די אטאקע אזוי, אז מען זאל זי דערנאך צושרייבן צו די קאמוניסטן, און ניט צו די נאציס.

עס באמערקט זיך ביים פראצעס א טענדענץ צו פארציען דעם משפט וואס לייכנער. געבעלס, היטלערס רעכטע האנט, וועלכער איז אויך אנגעקלאגט אין אנפירן דעם פאגראם, וועט ניט גערופן ווערן צום עדות שטול פאר דעם סוף פון דער וואך, און דער סוף פון דעם פראצעס ווערט ניט דערווארט פאר דער קומענדיקער וואך.

טשעכישע רעגירונג פארבאט דייטשע יוניאנס אויסשליסן אידן

פפעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטא"

פראג, טשעכאסלאוואקיע, אקט. 28 (איטא). — די טשעכאסלאוואקישע רעגירונג האט טנעצוואונגען דעם פראפעסיאנעלן פאראיין פון דייטשע אינדוסטריעלע און האנדלס אנגעשטעלטע צו באזייטיקן פון זייער קאנסטיטוציע דעם פונקט וואס האט געלויטעט: "אידן און אנדערע קעגנער פון דער דייטשער ראסע קאנען ניט אריינגענומען ווערן ווי מיטגלידער פון דעם פאראיין".

די רעגירונג האט געוואונט די יוניאן, אז אויב דער פונקט וועט פארבלייבן אין דער קאנסטיטוציע, וועט די רעגירונג אפשניידן די ארבעטסלאזיקייט שטיצע פאר די ניט-באשעפטיקטע מיטגלידער פון דער יוניאן.

די רעגירונג האט באשלאסן אז דער דאזיקער פונקט באליידיקט ניט בלויז די אידן, נאר אויך די טשעכן, וועלכע ווערן מיט דעם דאזיקן פונקט אויסגעשלאסן פון מיטגלידערשאפט פונקט ווי די אידן.

קליידער הענדלער דארפן שרייבן צו ארבעטסלאזיקייט סעקרעטאר

לויט די קליידונג ארראנזשמענטס פאר ארבעטסלאזע, ווי אלד. גרעי מעלדעט אונז, דארפן די קליידער הענדלער וועלכע ווענדן זיך שריפטלאך (ניט פערזענלאך) צום סעקרעטאר פון ארבעטסלאזיקייט הילף קאמיטעט, אין סיטי האל. זיי דארפן אנגעבן זייערע נעמען, אדרעסן און א ליסט פון קליידונג וואס זיי האבן צו פארקויפן, אויסדריקנדיק זייער גרייטקייט צו פארקויפן עס אויף פרייזן באשטימט פון דער קאמיסיע. דער סעקרעטאר וועט זיי דערנאך צושיקן א ליסט פון די פרייזן.

(::)

סטרייק אין הינער קליידער שאפ

דער ארגאניזאטאר פון דער אינדוסטריעלער נאדל פאך יוניאן מעלדעט אונז, אז די 60 ארבעטער פון וואל. מעטיו און סטאן זיינען ארויס אין סטרייק. די אורזאך פון דעם סטרייק, ווי ער מעלדעט, איז דערפאר וואס די באלעבאטים האבן אפגעזאגט דריי ארבעטער אן א גענוגנדיקער אורזאך.

די ארבעטער האבן היינט פרי פרידלאך געפיקעט ארום דעם דערמאנטן שאפ. היינט אוונט וועט די דערמאנטע יוניאן אפהאלטן א פארזאמלונג אין 444 מיין סטריט מיט די וועראל און העמדער ארבעטער, וואו דער ענין וועגן דעם סטרייק וועט דערקלערט ווערן, און אין עטלאכע טעג ארום וועט די אינדוסטריעלע יוניאן אפהאלטן א פארזאמלונג פון אלע נאדל פאך ארבעטער.

ברענדאנער מעיאר פאר 14 יאר פאלט דורך אין וואלן

ברענדאן, אקט. 28. — מעיאר קייטער, וועלכער איז געווען מעיאר פון ברענדאן פאר די לעצטע 14 יאר, איז נעכטן דורכגעפאלן אין די היגע מוניציפאלע וואלן, און עדווארד פאדערינגהאם איז דערוויילט געווארן מעיאר מיט א מערהייט פון 1,659 שטימען.

פאדערינגהאם איז געווען דער קאנדידאט פון דער ניי-פארמירטער "פראגרעס אסן.", וועלכע האט דערוויילט אויך 3 פון אירע אלדערמאן קאנדידאטן. ער האט נעקראגן 4,033 שטימען צו 2,358 פאר מעיאר קייטער.

איינע פון די פראגעס וואס האבן פארנומען א באזונדער ארט אין דעם וואל קאמפיין איז געווען די פראגע פון פארקויפן ברענדאנס עלעקטרישע סטאנציע צו א פריוואטער קאמפאני.

(::)

התונות און געבורטן געפאלן אין קאנאדע

אטאווא אקט. 28. — לויט א בולעטין ארויסגעגעבן פון דער דאמיניאן ביורא פון סטאטיסטיקס זיינען פאר דעם חודש סעפטעמבער אין 53 שטעט פון דער דאמיניאן פארעגיסטרירט געווארן 7,136 געבורטן, 700 טויט פאלן און 3,207 חתונות. פאר דעם זעלבן חודש לעצטן יאר זיינען פארעגיסטרירט געווארן 7,179 געבורטן, 3,780 טויט-פאלן און 3,519 חתונות.

פאר די ניין חדשים פון יאנואר ביז סעפטעמבער דאס יאר זיינען אין די שטעט פארעגיסטרירט געווארן 66,116 געבורטן, 34,697 טויט-פאלן און 22,684 חתונות, אין פארגלייך מיט 66,874 געבורטן, 35,735 טויט-פאלן און 25,411 חתונות פאר דעם זעלבן פעריאד לעצטן יאר. דאס איז א פאל פון איין פראצענט געבורטן, דריי פראצענט טויט-פאלן און עלף פראצענט חתונות.

אנטעריער דאקטאר דערקלערט, אז ער האט אנטדעקט אן איינשפריצונג וואס היילט קאנסער

קיטשענער, אנט., אקט. 28. — דר. דזש. ע. העט, פון קיטשענער, וועלכער האט פערציק יאר צייט געפארשט די אורזאכן און ווירקונגען פון קאנסער (ראק), — א קראנקהייט וואס איז ביז איצט פארבליבן כמעט ווי אומהיילבאר, — האט דא אנאנסירט, אז ער האט אנטדעקט א סערום וואס דיאגנאזירט און היילט קאנסער. ער זאגט אז ער האט שוין געמאכט א גענוגנדיקע צאל עקספערימענטן מיט קאנסער פאלן וואס זיינען פארעכנט פאר אומהיילבאר, מיט די בעסטע רעזולטאטן.

דער סערום, ווי דר. העט פארזיכערט, איז ווירקזאם אין די ערשטע און אין די מיטעלע סטאדיעס פון דער קראנקהייט. אין די לעצטע קאנסער סטאדיעס אבער פארלירט דער סערום זיין ווירקונג.

און אינטערעסאנטע זאך אינעם סערום איז, וואס ער האט קיין שום ווירקונג ניט אויף מענשן וואס האבן ניט קיין קאנסער, אבער ער שאפט א באשטימטע רעאקציע ביי מענשן מיט א קאנסער, וואו די קראנקהייט זאל זיך ניט געפינען. דאס דערמעגלאכט צו דיאגנאזירן לייכט די קראנקהייט.

ווי דר. העט פארזיכערט, שטעלט די איינשפריצונג פון דעם סערום אפ דעם וואוקס פונם קאנסער און דערמעגלאכט אים צו היילן דורך כירורגישע און אנדערע מיטלען. ער איז זיכער, אז קאנסער שטאמט פון מיקראבן, און ער האפט צו געפינען נאך א מיטל צו איזאלירן זיי.

שלום רוסאף ווערט היינט באגלייט צו זיין אייביקער רו

די לויה פון שלום רוסאף קומט פאר היינט נאך צוויי אזייגער נ. מ., פון 369 קאלעדזש עוועניו, צום שערי צדק בית-עלמין.

שלום רוסאף איז געקומען פון פאוואלאטש קיין ווינניפעג, מיט 27 יאר צוריק. אין די יארן פון 1919 ביז 1922 איז ער געווען אין ארץ-ישראל אלס גרינדער פון א קאלאניע.

דער פארשטארבענער וועלכער איז אלט געווען 55 יאר, לאזט איבער זיין פרוי, פיר פארהייראטע טעכטער, איין פארהייראטן זון און פיר ניט-פארהייראטע קינדער.

ער איז געווען דער גרינדער פון דער פאוואלאטשער סאסייטי, דירעקטאר פון תלמוד תורה פאר א צאל יארן, און ער איז געווען טעטיק אויף א סך געזעלשאפטלאכע געביטן אויף דער ווינניפעגער אידישער גאס.

פאר די לעצטע צוויי מאנאטן איז ער געווען קראנק. ער איז געלעגן א מאנאט צייט אין סט. באניפייס האספיטאל. דערפילנדיק, אז ער שטארבט, האט ער געבעטן מען זאל אים נעמען אהיים. זיין בקשה איז דערפילט געווארן. מאנטאג האט מען אים אויסגענומען פון שפיטאל און נעכטן צו אזייגער אינדערפרי האט ער אויסגעהויכט זיין לעצטן אטעם.

ער איז געווען ביים פולן באוואוסטזיין ביז דעם לעצטן מאמענט, און ער האט זיך געזעגנט מיט אלע מיטגלידער פון זיין פאמיליע וואס זיינען געווען ארום זיין בעט.

יאפאן פאדערט רוסלאנד זאל אפשטעלן מאנעווערס

טאקיא, אקט. 28. — אויסערן מיניסטער באראן סידעהארא האט אפגעשיקט א מעמאראנדום קיין מאסקווע, בעטנדיק די סאוועט רעגירונג זי זאל אפשטעלן די מאנעווערס פון אירע טרופן ביי דער מאנדזשורישער גרעניץ, ווייל "די מאנעווערס קאנען מיספארשטאנען ווערן".

יאפאן לאזט צו ווּיסן, אז די דאזיקע מאנעווערס מאכן אן אומגינסטיקן איינדרוק סיי אויף יאפאנעזישע, און סיי אויף כינעזישע סאלדאטן.

די היגע צייטונגען ברענגען א דעפעשע פון כארבין, אז די סאוועט רעגירונג האט געשיקט וואפן צו דער אמורער ארמיי צוזאמענגעשטעלט פון כינעזער און מאנגאלן, וועלכע זאל זוכן צו גרינדן אן אומאפהייניקע אמורער רעפובליק.

פארוואונדעטער פרעזידענט פון ווארשעווער קהלה קריגט סימפאטיע אויסדרוק פון דער רעגירונג

אגודיסטן באשולדיקן ציוניסטן אין ארגאניזירן די אטאקע אויף די קהלה פירער. — שלעגער וועלן פראצעסירט ווערן

ווארשע, אקט. 28 (איטא). — א פארטרעטער פון דער רעגירונג האט אין נאמען פון דער רעגירונג אויסגעדריקט סימפאטיע צו ה' מאזור, פרעזידענט פון דער ווארשעווער קהלה, וועלכער איז פארוואונדעט געווארן בעת דער נעכטיקער זיצונג אין א געשלעג צווישן די אגודיסטן און די ציוניסטן.

ה' פעלדשטיין, דערוויצע-פרעזידענט פון דער קהלה, איז ניט פארוואונדעט געווארן, ווי ס'איז נעכטן געווען געמאלדן.

אין א דערקלערונג צו דער "איטא" דערקלערט דער מערהייט בלאק, אז דער סכסוך צווישן זיי און די ציוניסטן איז אויסגעבראכן צוליב דעם, וואס די ציוניסטן האבן געפאדערט פאר זיך דעם קאנטראל איבער דער קאמיסיע פון סאציאלע ארבעטן, וועלכע ווערט באטראכט ווי דער נערוו פון דער גאנצער קהלה, און די מערהייט האט דערצו ניט געקאנט איינשטימען. זיי באשולדיקן די ווייטער די ציוניסטן, אז זיי האבן צוגעגרייט און ארגאניזירט די אטאקע.

געריכטלאכע מיטלען קעגן די אנפאלער ווערן שוין אנגענומען פון די געליטענע.

ווארשע, אקט. 28 (איטא). — דער צענטראלער ראט פון דער אגודה האט געבעטן די רעגירונג צו מאדיפיצירן דעם זונטאג געזעץ צוליב דעם שווערן קריזיס אין לאנד. זיי האבן אויך פארלאנגט גרעסערע שטיצע פון דער רעגירונג פאר די אידישע קולטורעלע און פילאנטראפישע אינסטיטוציעס.

ווארשע, אקט. 28 (איטא). — העשל פארבשטיין פארט אפ קיין לאנדאן פאר א בעראטונג מיט דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע.

ביאליסטאק, אקט. 28 (איטא). — יעקב בערמאן, באקאנטער מוזיקער און סינאגאגאלער קאמפאזיטאר, איז געשטארבן אין עלטער פון 72 יאר.

לעבנסלענגלאכע געפענגעניש פאר אונטערצינדן קאטוילישע היים

דזשארדזש פיינטער, 20 יאר אלט, א "העף בריד" וועט אפלעבן די איבעריקע יארן פון זיין לעבן אין סטאני מאונטען פעניטענטשערי. נעכטן, אין פראווינציעלן פאליציי געריכט האט ער זיך מודה געווען, אז ער האט אונטערגעצונדן די קאטוילישע היים אין קראם לעיק, מיט איבער צוויי יאר צוריק, וועו איין שוועסטער און 13 קליינע קינדער האבן פארלארן זייערע לעבנס אין דער שריפה.

דאס איז צו ערשטן מאל וואס מאגיסטראט נאבל האט איינעם פארשיקט אויף לעבנסלענגלאכער געפענגעניש.

האט ער געזאגט.

נעלסאן יוז, וועלכער זאל צוזאמען מיט פיינטער האבן זיך באטייליקט אין דעם פארברעכן וועט האבן זיין פרעלימינארן פארהער אין פראווינציעלן פאליציי געריכט דעם 3טן נאוועמבער.

נקמה איז געווען דער מאטיוו וואס האט געפירט פיינטערן צו פארברעכנען דעם דערמאנטן אנשטאלט. לויט א דערקלערונג געמאכט נעכטן פארן געריכט. ער איז געווען באשטראפט געווארן פאר ברעכן געוויסע רעגולאציעס און אין צוויי פריערדיקע פאלן האט ער געמאכט א פרווו אונטערצוצינדן די געביידע.

דעם 25טן פעברואר, 1930, האט ער גע'גנב'עט גאזאלין פון דער אינדושין הויז און ער האט אונטערגעצונדן די געביידע. אלס א הילצערנע סטרוקטור איז עס פארברענט געווארן אין עטלאכע מינוט. זיך אליין האט פיינטער פריער באווארנט, אז ער זאל קאנען ארויסלויפן דורך א פענסטער.

אנב-אורחא

פון מארק

אויף די געמארקן

אין אן "איטא" ארטיקל צו ד. א. וו. פון כארבין דערציילט זיך וועגן דעם, ווי די אידן אין כארבין זיינען געווען די ערשטע צו ליידן פון דער כינעזיש-יאפאנעזישער מלחמה (רופט עס ניט מלחמה, אויב איר האט פאר דעם א פאסיקערן נאמען).

נו, איז דאס קיין נייעס ניט. ווייל וואו האט איר סיידן געזעען אז אידן זאלן נים זיין די ערשטע צו ליידן פון אן אומגליק, א צרה, א צוזאמענשטויס, א קאטאסטראפע? זיי זיינען דאך ווי א שטארקער מאגנעט וואס ציט צו צרות...

דאס איז דערפאר, ווייל אידן באזעצן זיך תמיד געאגראפיש אויף די געמארקן פון די לענדער, און עקאנאמיש — אויף די געמארקן פון די קלאסן. זיינען זיי די ערשטע צו כאפן קלעפ פון אלע זייטן.

* * *

נאך אין די אלטע צייטן האבן זיך די אידישע שבטים ארומגעוואגלט אויף די געמארקן צווישן כנען און מצרים, און זיינען געווען די ערשטע אין רייע צו ווערן מצרישע שקלאפן.

אין ארץ-ישראל זיינען זיי געווען אויף די געמארקן צווישן די ריזן פון יענע צייטן, — אשור, און דערנאך בבל, פון איין זייט, און מצרים פון דער אנדערער זייט, — און זייער מלוכה איז צום סוף צעריבן געווארן אינם קאמף צווישן די ריזן.

דערנאך זיינען זיי געמאלן געווארן אינם קאמף צווישן די סירישע און די מצרישע גריכן.

און אזוי איז עס דערנאך ווייטער געגאנגען אין דער געשיכטע פון די אידישע וואנדערונגען, ביז די קרייצצוגן און דערנאך ביז דער לעצטער גרויסער מלחמה, וואס האט אויסגעווארצלט ממש האלב פונם אידישן פאלק, וואס האט זיך געפונען פונקט אויף דעם צוזאמענשטויס-פלאץ פון פעלקער.

* * *

די דייטשע היטלעריסטן באהויפטן, אז די ראטשילדס ליקווידירן איצט זייערע עסטרייכער געשעפטן, כדי צו טראנספערירן זייערע פארמעגנס פון דארטן קיין אויסלאנד. זיי פאדערן דערפאר, אז די ראטשילד פארמעגנס אין עסטרייך זאלן גלייך קאנפיסקירט ווערן.

אין מיטלאלטער האבן אידן אנגעהויבן האנדלען מיט געלט וואוכער דערפאר, ווייל אלע אנדערע באשעפטיקונגען זיינען פאר זיי פארמאכט געווארן.

דערנאך איז דאס שוין געווארן די נאטירלאכסטע און געוואונשנסטע באשעפטיקונג פאר די אידן אליין: דער פארט מסחר האט זיי דערמעגלאכט אמלייכטסטן אויסקויפן זיך פון גזרות און צו פארכאפן א טייל פון זייערע פארמעגנס אין פאל פון א גירוש, אויף וויפל מען האט נעקאנט ראטעווען עס פון קאנפיסקאציע.

אויב די מעשה מיט די עסטרייכער ראטשילדס איז אמת, איז עס בלויז די פארזעצונג פונם מיטלאלטער: וואס זאלן זיי זיצן אוןווארטן ביז די היטלעריסטן אדער די האקנקרייצלער וועלן פארכאפן די מאכט, צוזאגנדיק די אידן שחיטות און קאנפיסקאציעס?

* * *

עס איז ניט אומזיסט וואס די אידן באזעצן זיך היפאטעטיש אויף די געמארקן, געאגראפיש און עקאנאמיש.

אפשר לכתחילה באזעצן זיי זיך דארטן, ווייל זיי געפינען דארטן די קאנאלן פונם וועלט-האנדל, און ווייל זיי מוזן פארכאפן די ערשטע געאגראפישע און עקאנאמישע פאזיציעס וואס זיי באגעגענען אויף זייערע וואנדערונגען.

אבער דערנאך באקומט עס און אנדער זינען: די אידן זיינען תמיד גרייט צום אלטן "לך-לך", צו וואנדערן ווייטער פון איין לאנד צו א צווייטן, און פון איין עקאנאמישער פאזיציע צו א צווייטער.

און אפשר איז עס דערפאר אזוי שווער פאר אידן צו באזעצן זיך אויפן לאנד און פארנעמען זיך מיט לאנדווירטשאפט. — די אידישע היופט באשעפטיקונג פאר צוויי טויזנט יאר, ביז אין מיטלאלטער אריין, פון וועלכער מען האט זיי מיט גוואלד אפגעריסן. אויפן לאנד דארף מען זיך פילן ווי איינגעוואורצלט זיך, און אידן האבן זיך אפגעוואוינט פון איינצווארצלען זיך; האבן מער ניט קיין נויגונג צו דעם און האבן מורא פאר דעם.

* * *

איצט, אז די וועלט פאראקט אונז, מעטום אירע טויערן פאר אונז, מוזן מיר קומען צום באשלוס, אז ס'איז פאר אונז נימא קיין אנדער אויסוועג, ווי איינצוווארצלען זיך, סיי געאגראפיש און סיי עקאנאמיש, — און אזוי וועלן מיר אפשר אויפהערן זיין דער מאגנעט פאר אלע צרות און פרעגניות.

די ראטשילדס אונזע קאנען נאך איצט אויך ארומוואנדערן, און אזוי ... ניט באפ.

אבער די אידישע מאסן אומעטום מוזן זיך נעוויינען מיט'ן געדאנק, אז כ'איז פאר זיי ניטא וואוהין צו לויפן — און זיי דארפן לאזן טיפע ווארצלען דארטן וואו זיי געפינען זיך.

* * *

אנב איז עס אפשר א צופאל פונם גורל, און אפשר אן אבזיכט: די צוויי פונקטן אנגעצייכנט פאר אידישן קבוץ גליות, ארץ-ישראל און ביראביזשאן, געפינען זיך פונקט אויף די געמארקן צווישן דער אייראפייאישער און אזיאטישער קולטור. און אויב עס וועט עס ווען צווישן זיי קומען צו א צוזאמענשטויס, וועט עס זיין אויף די דאזיקע פונקטן.

סאוועט רוסלאנד, מיט אן אויג אויף דעם דאזיקן קומענדיקן צוזאמענשטויס ...

אויב דאס וועט איר בכלל געלינגען ...

זוכט צו באפעסטיקן איר גרעניץ דורך א אידישן ישוב.

ענגלאנד האט דאס זעלבע געפלאנט, וועט בנוגע פאלעסטינע בעת דער באלפור דעקלאראציע. אויב זי האט געביטן אירע פלענער, איז עס דערפאר וואס די האבן די זייער אימפעריע איר אנגעהויבן וואקלען, און זי האט געמוזט אפלייגן אן א זייט אירע וועלט פלענער, ביז זי וועט זיך באפעסטיקן פון אינעווייניק.

אידישע פראָבלעמען פאַר דער צוועלפטער פלענאַר פאַרזאַמלונג פון פעלקערבונד

(א בריוו פון זשענעווא) (ספעצ. פאַר "דאָס אידישע וואָרט") פון דר. בן אריה

ארטור שניצלער -- מיט וואָס ער האָט זיך אויסגעצייכנט און וואָס ער האָט געשאַפן

פון ג. קראַוועץ

די שלעכטע גזרה

(א מעשה'לע פון ארץ־ישראל)

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאָס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

דער הואָווער — לאַוואַל פּלאַן

מען האָט פריער ווייניק דערוואַרט פון דעם באַזוך פון דעם פראַנצויזישן פּרעמיער אין וואַשינגטאָן. מען האָט ווייניק געגלויבט, אז דער פאַרשטייער פון פראַנקרייך זאָל איינשטימען צו וועלכער ס'איז רעדוקציע פון רעפּאַראַציעס און מלחמה חובות. — און וואָס עס איז אוממעגלאַך אונטערצונעמען וועלכע ס'איז זאַך צו באַקעמפן די עקאָנאָמישע דעפּרעסיע אויף דער וועלט.

דער חשבון איז אָבער אפנים ניט געווען קיין ריכטיקער. כאָטש עס איז נאָך ניט באַקאַנט אַלץ וואָס פּרעזידענט הואָווער און פּרעמיער לאַוואַל האָבן באַשלאָסן געמיינשאַפטלאַך, איז עס אָבער באַוואוסט, אז אין זייער אפמאַך איז איינגעשלאָסן געוואָרן א פונקט וועגן שניידן די רעפּאַראַציעס און די מלחמה חובות.

איינער פון די הויפּט צילן פון פּרעמיער לאַוואַלס רייזע קיין וואַשינגטאָן איז קאָנטיק געווען צו באַפעסטיקן די פּאָזיציע פון גאָלד ווי אן אויסטויש מיטל. מיט ענגלאַנדס צייטווייליקער אפּשאַפונג פונם גאָלד סטאַנדאַרד, נאָכגעפאָלגט פון אנדערע לענדער, איז די חשיבות פון גאָלד שטאַרק געפאַלן. און פראַנקרייך און די פאַראייניקטע שטאַטן, וואָס האַלטן צווישן זיך צוויי־דריטל פונם גאַנצן גאָלד רעזערוו פון דער וועלט, זיינען באַזונדערס פאַראינטערעסירט, אז די חשיבות פון גאָלד זאָל אָנגעהאַלטן ווערן.

אזוי לאַנג אָבער ווי אמעריקע און פראַנקרייך ווילן ניט מוותר זיין אויף זייערע רעפּאַראַציעס און מלחמה חובות, וועט זיך דער שטראָם פון גאָלד כסדר ציען אין זייערע אוצרות, און די אנדערע לענדער, צו קאָנען עקזיסטירן עקאָנאָמיש, וועלן געטריבן ווערן איינס נאָכן אנדערן אויפצוגעבן גאָלד ווי אן אויסטויש מיטל. דאָס וועט האָבן א שעדלאַכע ווירקונג אויף דער סטאַבילעטעט פונם האַנדל, און קאָן, פון דער צווייטער זייט, פירן צו דער ווערטלאָזיקייט פון אמעריקעס און פראַנקרייכס גאָלד רעזערוון.

דאָס האָט אפנים געצוואונגען די פאַרשטייער פון פראַנקרייך איינצושטימען צו אמעריקעס פּלאַן צו שניידן די רעפּאַראַציעס און מלחמה חובות, ווייל זיי האָבן ניט געוואָגט אָנצונעמען דעם שריט וואָס זיי וועלן סוף־כל־סוף אַלצאיינס מוזן אָננעמען: זיי בטל צו מאַכן. דער אמעריקאַנער פּרעזידענט און דער פראַנצויזישער פּרעמיער האָבן מורא געהאַט גלייך גיין צום עקסטרעם, רעכענענדיק זיך מיט דעם, וואָס זייערע פּאָליטישע קעגנער וועלן דאָס אויסנוצן קעגן זיי אין זייערע אייגענע לענדער.

אָבער פונם איין־יאָריקן מאָראַטאָריום איז מען דערגאַנגען צו א רעדוקציע פון רעפּאַראַציעס און מלחמה חובות, און אביסל שפּעטער וועט מען שוין מוזן מאַכן נאָך א שריט, און זיי אינגאַנצן בטל מאַכן.

איז שיקאַגאָ פּטור פון קאַפּאָנען?

אל. קאַפּאָנע, דער קעניג פון שיקאַגער אונטערוועלט, איז צום סוף פאַראורטיילט געוואָרן צו עלף יאָר טורמע. אָבער שיקאַגאָ איז דערמיט ניט פּטור געוואָרן פון קאַפּאָנען, און זיכער ניט פונם קאַפּאָניזם.

קאַפּאָנע איז ניט פאַראורטיילט געוואָרן פאַר זיינע אונטערוועלט מעשים. אַלע ווייסן, — און ער אליין האָט עס קיינמאָל ניט באַהאַלטן, — אז ער האָט אָנגעפירט א ריזיקן "בוטלעג" רינג. אַלע ווייסן, אז ער האָט געמאַכט א ריזיקן פאַרמעגן פון פאַרשיידענע "רעקעטס". בלויז די גערעכטיקייט מיט אירע פאַרמאַכטע אויגן, האָט עס ניט געקאָנט זעען, און ער איז ביז היינטיקן טאָג געבליבן אומבאַשטראָפט פאַר דעם.

זיין שווערע שטראָף האָט קאַפּאָנע געקראָגן ניט פאַר זיינע "רעקעטס", נאָר פאַר אויסמיידן צו באַריכטן זיינע הכנסות צום הכנסה שטייער אינספּעקטאָר און באַצאָלן די באַטרעפנדיקע שטייערן. דאָס איז אייגנטלאַך א "פאַרברעכן" וואָס ווערט אויף טריט און שריט באַגאַנגען פון חשוב'ע באַנקירן, פאַבריקאַנטן, און אנדערע גרויסע געשעפטסלייט, און קיינער רעכנט עס אפילו ניט פאַר קיין ערנסטן פאַרברעכן. די גערעכטיקייט האָט זיך דאָ בלויז אָנגעכאַפּט אן דעם ווי א מיטל נוקם צו זיין זיך אן אים פאַר אירע דורכפאַלן אין כאַפּן אים פאַר דער האַנט ביי זיינע א סך ערנסטערע פאַרברעכנס.

פאַרבלייבט דער איינדרוק, אז אין שיקאַגאָ קאָן מען שווער באַשטראָפט ווערן פאַר אויסמיידן צו צאָלן הכנסה שטייער, אָבער ניט פאַר "רעקעטירינג". דאָס איז א פיינע לעקציע פאַר די אונטערוועלט העלדן, צו דערמוטיקן זיי אין זייערע באַשעפטיקונגען . . .

וואָס איז שייך קאַפּאָנען אליין, איז ער נאָך ווייט ניט געשלאָגן. ער וועט נאָך אפשר יאָרן לאַנג קעמפן קעגן דעם אורטייל און דערווייל אפשר זיין אויף דער פריי, — קיין געלט פעלט אים ניט . . .

און טאָמער וועט ער שוין מוזן זיצן אין זיין צעל, איז עס נאָך ניט אויסגעשלאָסן, אז ער זאָל פון דאָרטן ווייטער אָנטרייבן זיינע געשעפטן. עס איז דאָך ניט קיין נייעס אין אמעריקע, אז א טורמע צעל זאָל ווערן די הויפּט־קוואַרטיר פון אן אונטערוועלט פירער, פון וואַנען ער שיקט ארויס זיינע באַפעלן וואָס ווערן אויסגעפאָלגט פּינקטלאַך פון זיינע נאָכפאָלגער . . .

קאַפּאָנע איז נאָך דאָ און אוודאי איז נאָך דאָ דער קאַפּאָניזם.

דער אוידיטאָריום פּראָיעקט

וויניפּעג האָט איצט אפשר נויטיקערע זאַכן, ווי א מיליאָן־דאָלאַרדיקן אוידיטאָריום, כאָטש דאָס איז אויך א גאַנץ נויטיקע זאַך. א נייער פליגל צום דזשענעראַל האָספּיטאַל, למשל, וועלכער איז איבערגעפּאַקט און ליידעט פון א מאַנגל אין פּלאַץ, וואָלט געווען וויכטיקער.

דער סיטי קאַונסיל איז אָבער געצוואונגען צו רעכענען זיך אין זיינע רעליף אונטערנעמונגען ניט בלויז מיט די נויטן פון שטאָט, נאָר מיט די באַציאונגען פון דער פּראָווינציעלער און פון דער פעדעראַלער רעגירונג צו איין רעליף פּראָיעקט אָדער א צווייטן. און באַלד ווי יענע זיינען קאָנטיק גענייגט צו שטיצן דעם אוידיטאָריום פּראָיעקט, האָט דער סיטי קאַונסיל געטאָן א גלייכע זאַך אים אָנצונעמען.

דער סיטי קאַונסיל וועט אָבער ווייטער מוזן קעמפן פאַר דער איינשליסונג פון נאָך א צאָל פּראָיעקטן אין דער ארבעטסלאָזיקייט רעליף פּראָגראַם, נאָכדעם ווי דער אוידיטאָריום פּלאַן וועט גוטגעהייסן ווערן.

צווישן די דרינגענדיקע פּראָיעקטן, גלויבן מיר, איז אויך דער פּלאַן פון א באָד־פּלאַץ אויפן אסיניבאָין טייך, וואָס אָטאַווא האָט זיך דערווייל אָפּגעזאָגט פון צו שטיצן. אויסער דעם וואָס דאָס איז א גרויסע נויטווענדיקייט פאַר דער שטאָט, קאָסט עס פאַרהעלטנסמעסיק זייער ביליק פּראָפּאָרציאָנעל צו דער ארבעט וואָס ער וואָלט געגעבן צו ארבעטסלאָזע.

דער סיטי קאָונסיל דאַרף באַשטיין, אז די רעגירונג זאָל גוטהייסן דעם באָד־ביטש פּלאַן.

גליק און ראכע

סענסאציאנעלער ראמאן

פון א. א.

(פארזעצונג)

דאס געבראטענע פלייש איז פאר־טיק געווארן, מען האט אים אוועקגע־לייגט אויף א ברעט און אטאנאסיאס געלבסט האט עס צעטיילט. יעדער איינער האט אויף א מעסער דערהאל־טען א גרויסן שטיק געבראטנס און די געפאנגענע האבן עס געגעסן מיט א ואנדערבארן אפעטיט.

ווען דער מאלצייט איז געווען גע־ענדיקט האבן זיך די באנדיטן גע־זאגט אין פראנצויזיש — איר מוזט זיכער וועלן רויכערן, עס טוט מיר זייער לייד, וואס איך קאן עס אייך ניט דערלויבן, דען עס קאן דורך אומ־פארזיכטיקייט ווערן א וואלד פייער, און די פלאמען וועלן אונז פארראטן.

— וואו געפינען מיר זיך איצט ?

— האט איינער פון די געפאנגענע גע־פרעגט.

אטאנאסיאס האט געטראכט א ווייל און האט דאס ווער מיטן אנגע־ציינט אויף א ברעג וועלד.

— זעט איר דארט דאס וואסער, — האט ער געפרעגט, — דאס איז דער ים, דער שווארצער ים.

— איך בין נייגעריק צו וויסן וואס די רעגירונג וועט טאן. איך גלויב אז זי וועט די צוויי הונדערט טויזנט פראנק ניט געבן, דען זי ברויכט דאס געלט זעלבסט.

— און ווען זי וועט דאס געלט גע־בען, וועט זי פרובירן שיקן א גרופּע סאלדאטן אום מיך אריינצוקריגן אין אירע הענט. חא, חא, חא ! דאס וועט איר ניט געלונגען, מיר וועט זי ניט מיי.

— איך בין געווען גליקלאך מיט דעם געדאנק, דאס מיין דערפינדונג

נע פון די געפאנגענע און זיינע אוי־גען האבן געבלישטשעט.

— האלט מיך ניט פאר א גע־ווייגלאכן בייטל שנידער — האט ער געזאגט — פאראורטייל מיך ניט צום שלעכטן, דען דאס וואס איך האב געטאן איז געווען אוים ראכע.

— אלס ביישפּיל וועל איך אייך דערציילן נאר איין שטיקל געשיכטע פון דער טערקישער רעגירונג :

— מיין פאטער איז געווען א גריך און מיין מוטער א טערקן, דער ברו־דער פון מיין מוטער, וועלכער האט געוואוינט אין אדריאנאפּאל איז געווען רייך, ער האט מיך צוגענומען צו זיך ווען איך בין געווארן א יתום און ער האט מיך געמאכט פאר זיין יורש.

— דאך האט ער מיך שלעכט באנדלט און ער איבער געווען קאלט צו מיר. אלס קינד האב איך אימער געהאט דעם ווילן צו גיין צום ים. איך האב געוואלט פארברייטנגען די טעג קעגן דעם ווינט און די כוואליעס, מיין אנקל האט דאס מיר ניט דער־לויבט און ער האט מיר אפגעגעבן זיך צו לערנען אלס אינזשינער.

— ווען איך בין געווארן פאלקאס אין דער דאזיקער פראפעסיע בין איך ארויס אין דער וועלט, איך האב באר־ווייזט די זיידלאכע לענדער און דער שיקזאל האט מיך ענדלאך געבראכט נאך קאנסטאנטינאפּאל.

— איך האב דאן דערפונדן א נייעס מין געווער און עס איז מיר אויך גע־לונגען צו מאכן דעם מאדל פון מיין פלאן. איך האב געמלאך געוואלט צו־זאמענשטעלן אזא וואפע, וואס זאל בעסער טרעפן ווי די וואס זיינען ביי איצט געווען אין דער טערקישער אר־מיי.

— איך בין געווען גליקלאך מיט מיין דערפינדונג און איך האב אים ערנסט געבעטן אז ער זאל מיין פלאן פארלייגן פאר דער רעגירונג.

— ער האט מיך געבעטן אז איך זאל אים מיין דערפינדונג צייגן. איך האב עס געטאן און נאכהער זאגן ער עס אויסגעפּרובירט און ער האט עס פארזיכטיק עקזאמינירט אין עס גע־ווען באגייסטערט פון דעם.

— ער איז גלייך געפאהרן נאך קאנ־סטאנטינאפּאל און ער האט מיר פאר־שפּראכן צו צייגן דעם סולטאן מיין דערפינדונג.

— וואכן זיינען פארבייגעגאנגען און איך האב קיין אנטווארט ניט דער האלטן.

— אויך מעהעמעד עפענדי האב איך ניט געקאנט זעען, זיין לאנדהויז איז געווען פארשלאסן.

אטאנאסיאס האט א קליינע צייט געשווינגן, זיין געזיכט איז געווען בלאס און ער האט ער אויסגעדריקט שרעק־לאכן צארן.

— איך האב מער ניט געקאנט רו־ען, — האט ער פארגעזעצט, — איך בין געפאהרן נאך קאנסטאנטינאפּאל און קומענדיק אהין בין איך אריין אין א קאפע הויז. איך האב דארט גענומען א צייטונג אין האנט און איך האב זי גלייכגילטיק גענומען לעזן, דען מיי־נע גדראנקען זיינען געווען פארנומען מיט דעם פארוואס מעהעמעד עפענדי האט פון זיך גארניט געלאזט הערן.

— אי דהאב פלוצלונג א שמערצ־לאכן געשריי ארויסגעלאזט. א קליי־נעם נאטיק וועלכן איך האב דארט באמערקט האט איבערציינט, דאס מעהעמעד עפענדי האט מיך שענדלאך באטראגן.

— אין צייטונג איז געשטאנען, דאס א גרויסער באאמטער האט געמאכט א דערשטוינענדע דערפינדונג, ער האט אויסגעפונען א געווער, וואס איז נאך קיינמאל ביי איצט ניט געווען.

— לעבן דער דאזיקער נאטיק איז געווען די באשרייבונג פונם געווער.

— דער גליקלאכער דערפינדער — האט די צייטונג געשריבן, — האט עס פארגעלייגט פאר דעם קריגס מי־ניסטעריום און אויך דער סולטאן איז דערפון אנטציקט.

— דאס מיניסטעריום האט דעם דערפינדער געגעבן א גרויסע סומע געלט דערפאר וואס ער האט זיין קאסטבארע דערפינדונג איבערגעגעבן דער טערקישער רעגירונג.

— "אלזא באטראגן, שענדלאך באר־טראגן !" — האב איך ווילד געשריען און אנגעכאפּט דעם מעסער וואס איז געלעגן אין מיין ברוסט קעשענע, אזוי ווי איך וואלט וועלן דערמארדן יענעם לומפּ.

— אויסער זיך פאר צארן בין איך געלאפן צום קריגס מיניסטער, איך האב פארלאנגט אן אודיענץ, אבער מען האט מיר צוריקגעוויזן. איך האב זיך געווארפן פאר די פיס פון דעם סעקרעטאר און מיט טרערן אין די אויגן געבעטן ער זאל מיר העלפן, און ענדלאך האט מען מיך געפירט צום מיניסטער.

— דער הויכער מאן האט נאר גע־שאקלט מיט די אקסלען, אלס ער האט געהערט מיין קלאגע און ער האט מיר אנגעבאטן א נדבה, אויף פאר זיינע פיס בין איך געפאלן, ער האט מיר באטראכט פאר א וואנזיניקן און ער האט געהייסן אז מען זאל מיר ארויס־ווארפן.

— וואס האט געהאלפן מיין קלאגן, קיינער האט עס ניט געוואלט הערן.

— איך האב איצט געהאט נאר איין געדאנק — ראכע צו נעמען פון מיין באטריגער.

וועט דאס גרעסטע איבעראשונג פאר־אורזאכן און איך וועל דערפאר באקו־מען א גרויסן לוין.

— קיין פארמעגן האב איך נאך ניט באזעסן, מיין אנקל האט זיך ניט אינטערעסירט מיט מיין דערפיני־דונג און איך האב דארום געשריבן א בריוו צו דער פארוואלטונג פון קאנ־סטאנטינאפּאל.

— איך האב אין דעם בריוו אויס־געשריבן דעם גאנצן פלאן פון מיין דערפינדונג, אבער איך האב קיין ענט־פער ניט באקומען.

— חא, חא, חא, — האט ער פלוצלונג ווילד גענומען לאכן — איך בין דאמאלסט געווען א דומער קערל, איך האב די גאנצע וועלט געהאלטן פאר ערלאך און איך האב ניט גע־וואוסט, דאס אלע זיינען געוויסלאזע שווינדלער.

— איך האב אין מיין בריוו פאר־פעלט אריינצולייגן טרינקגעלט פאר די באאמטע און דארום האב איך קיין נאכריכט ניט דערהאלטן.

— אבער איך האב נאך אימער גע־האפט און איך האב פרובירט צו פארפאלקאמען מיין דערפינדונג. איך האב זיך צוריקגעצויגן אין א קליינעם דארף אין דעם דיסטריקט פון טשיטא־ליא און איך האב מיט מיין וואפן יעדן טאג געמאכט פראבע און איך האב געשאסן גייענדיק אין וואלד.

— איין טאג האב איך אויך ווילד דערהערט א שרעקלאכן געשריי און זוכנדיק האב איך געפונען אין עלטערן בוים. ניט ווייט פון אים איז ארומגע־שפּרונגען זיין ווילד פערד, וועלכער האט אים אראפּגעוואר־פן.

— איך האב אלעס אנגעוועגדעט אים צו דערמינטערן און ווען ער האט צוריק באקומען זיין באוואוסטזיין האט ער מיר דערציילט דאס אין מעהעמעד עפענדי, איינער פון די איינפלוסרייכסטע טערקישע באאמטע, וועלכער איז א צייט לאנג געווען שאך מייסטער פונם סולטאן.

— איך האב דעם פארנעמען מאן אוועקגעפירט אין זיין לאנד הויז און ער האט מיך פריינטלאך אויפגעפאנ־דערט אז איך זאל אים ווידער באר־זוכן.

— דאס האב איך געטאן. מעהע־מעד עפענדי איז צו מיר געווען לי־בעסווירדיק און ער האט מיך געבעטן אז איך זאל פון אים עפּעס פארלאנ־גען.

— איך האב אים דערציילט פון מיין דערפינדונג און איך האב אים ערנסט געבעטן אז ער זאל מיין פלאן פארלייגן פאר דער רעגירונג.

— ער האט מיך געבעטן אז איך זאל אים מיין דערפינדונג צייגן. איך האב עס געטאן און נאכהער זאגן ער עס אויסגעפּרובירט און ער האט עס פארזיכטיק עקזאמינירט אין עס גע־ווען באגייסטערט פון דעם.

— ער איז גלייך געפאהרן נאך קאנ־סטאנטינאפּאל און ער האט מיר פאר־שפּראכן צו צייגן דעם סולטאן מיין דערפינדונג.

— וואכן זיינען פארבייגעגאנגען און איך האב קיין אנטווארט ניט דער האלטן.

— אויך מעהעמעד עפענדי האב איך ניט געקאנט זעען, זיין לאנדהויז איז געווען פארשלאסן.

אטאנאסיאס האט א קליינע צייט געשווינגן, זיין געזיכט איז געווען בלאס און ער האט ער אויסגעדריקט שרעק־לאכן צארן.

— איך האב מער ניט געקאנט רו־ען, — האט ער פארגעזעצט, — איך בין געפאהרן נאך קאנסטאנטינאפּאל און קומענדיק אהין בין איך אריין אין א קאפע הויז. איך האב דארט גענומען א צייטונג אין האנט און איך האב זי גלייכגילטיק גענומען לעזן, דען מיי־נע גדראנקען זיינען געווען פארנומען מיט דעם פארוואס מעהעמעד עפענדי האט פון זיך גארניט געלאזט הערן.

— אי דהאב פלוצלונג א שמערצ־לאכן געשריי ארויסגעלאזט. א קליי־נעם נאטיק וועלכן איך האב דארט באמערקט האט איבערציינט, דאס מעהעמעד עפענדי האט מיך שענדלאך באטראגן.

— אין צייטונג איז געשטאנען, דאס א גרויסער באאמטער האט געמאכט א דערשטוינענדע דערפינדונג, ער האט אויסגעפונען א געווער, וואס איז נאך קיינמאל ביי איצט ניט געווען.

— לעבן דער דאזיקער נאטיק איז געווען די באשרייבונג פונם געווער.

— דער גליקלאכער דערפינדער — האט די צייטונג געשריבן, — האט עס פארגעלייגט פאר דעם קריגס מי־ניסטעריום און אויך דער סולטאן איז דערפון אנטציקט.

— דאס מיניסטעריום האט דעם דערפינדער געגעבן א גרויסע סומע געלט דערפאר וואס ער האט זיין קאסטבארע דערפינדונג איבערגעגעבן דער טערקישער רעגירונג.

— "אלזא באטראגן, שענדלאך באר־טראגן !" — האב איך ווילד געשריען און אנגעכאפּט דעם מעסער וואס איז געלעגן אין מיין ברוסט קעשענע, אזוי ווי איך וואלט וועלן דערמארדן יענעם לומפּ.

— אויסער זיך פאר צארן בין איך געלאפן צום קריגס מיניסטער, איך האב פארלאנגט אן אודיענץ, אבער מען האט מיר צוריקגעוויזן. איך האב זיך געווארפן פאר די פיס פון דעם סעקרעטאר און מיט טרערן אין די אויגן געבעטן ער זאל מיר העלפן, און ענדלאך האט מען מיך געפירט צום מיניסטער.

— דער הויכער מאן האט נאר גע־שאקלט מיט די אקסלען, אלס ער האט געהערט מיין קלאגע און ער האט מיר אנגעבאטן א נדבה, אויף פאר זיינע פיס בין איך געפאלן, ער האט מיר באטראכט פאר א וואנזיניקן און ער האט געהייסן אז מען זאל מיר ארויס־ווארפן.

— וואס האט געהאלפן מיין קלאגן, קיינער האט עס ניט געוואלט הערן.

— איך האב איצט געהאט נאר איין געדאנק — ראכע צו נעמען פון מיין באטריגער.

— איך האב דערפאר, דאס מע־העמעד עפענדי געפינט זיך נאך אין קאנסטאנטינאפּאל און נאך אין דעם זעלבן אוונט פארט ער אפ.

— איך האב גלייך געפאסט א באר־שלוס :

— איך האב זיך פארקליידט אלס א גריכישער אידישער קופּמאן און איך בין געפאהרן מיטן זעלבן צוג וואס מעהעמעד עפענדי.

— אין טשערקעסקאיא איז עפענ־די ארויסגעשטיגן און ער האט באר־נוצט זיין עלעגאנטן רייזע־וואגן.

— שנעל בין איך געלאפן אין דעם נעפסטן דארף, איך האב גערופן א פערד און איך בין אים נאכגעפאהרן.

— באלד האב איך אים דערייאגט, מיט עפענדין איז נאר געווען איין קוטשער און איין דינער.

— איך האב איבערפאלן דאס דא־זיגקע טערקישע געזינדל און ביי מיין דראען זיי מיט דער וואפע. זיינען די פייגלינגע, דער קוטשער און דער דינער אנטלאפן. איצט איז דער באר־טריגער געווען אין מיינע הענט און ער האט געציטערט ווי אין דעם שרעקלאכסטן פיבער.

זיין יאמער און זיין בעטן האבן מיך ניט גערירט. איך האב אים ארויסגע־שלעפּט פון וואגן און איך האב אים גרויזאם גענומען שלאגן, אום ער זאל עס זיין נאנצן לעבן געדייגקען.

— חא, חא, חא ! — האט אטא־נאסיאס זאנדערבאר געלאכט, — דער גרויסער מאן איז וואהרשיינלאך ניט געווען געוואוינט דורכגעקלאפּט צו ווערן אזוי טיכטיק, ער האט זיך צענויפּשעקארטשעט ווי א צעטראטע־נער ווארים און ער האט געטאפּט זיי־נע שמערצנדע גלידער.

— איך האב אים אויפגעהויבן פון דעם בארן און מיט א צארנדיקער שטימע געפרעגט :

— זאג דו באטרינער, וויפיל האט דיר די רעגירונג באצאלט פאר מיין דערפינדונג ?

— איך האב נאך דאס געלט ניט באקומען, — האט ער געקרעכצט — ביי אללא שווער איך דיר.

— אבער וויפיל וועסטו קריגן דער־פאר ? — האב איך געפרעגט. דער שורקע האט עס נאטירלאך ניט גע־וואלט זאגן און איך האב מיין פיס־טאלעט ארויסגעצויגן. חא, חא, חא, דער רעוואלווער איז א צויכער מויק, עס איז א מעלאדיע נאך וועלכער אלע מוזן שפּרינגען, די וואפע האט אים דעם מויל געעפנט.

— מען האט מיר אנגעבאטן 50,000 לירעס — האט ער געענטפערט.

— גיב מיר גלייך 100,000 לי־רעס און איך וועל דיר אפּלאזן — האב איך אים באפוילן.

— דער ביטערער פוקס האט מיך געוואלט אפּנארן, ער האט פארלאנגט איך זאל מיט אים גיין נאך זיין לאנד הויז און דארט וועט ער מיר אויסצאלן דאס געלט.

— גלייך זאלסטו מיר געבן א צעטל צו דיין באנקיר אין קאנסטאנטינאפּאל און ער זאל מיר אויסצאלן די הונ־דערט טויזנט לירעס ! — האב איך געדוועגט — דו זאלסט מיר אויך שווערן ביי אללעס וואס דיר איז הייליק, דאס דו וועסט קיינמאל ניט פרובירן ראכע צו נעמען פון מיר, אדער צוריק ארויסקריגן דאס געלט.

— מיט א ציטערנדיקער האנט האט מעהעמעד עפענדי ארויסגענומען זיין טאשבוך און ער האט אונטער־געשריבן א וועקסל אויף הונדערט טוי־זענט לירעס. דאן האט ער הייליק גע־שוואירט, דאס ער וועט מיר קיינמאל קיין שלעכטס טאן.

— איך האב פארלאזן דעם באר־טריגער און איך האב זיך באמיט וואס שנעלער אנצוקומען קיין קאנ־סטאנטינאפּאל, איידער ער עפענטלאך וועט קאנען אפּשטעלן די אויסצאלונג פון די הונדערט טויזנט לירעס.

— אך, איך בין דאמאלסט נאך ניט געווען קלוג גענוג.

— נאכדעם ווי איך האב מעהע־מעד עפענדי פארלאזן, האט ער גלייך באזוכט דעם פּאליציי שעף סטאמרידי וועלכער האט טעלעגראפירט נאך קאנ־סטאנטינאפּאל און איידער איך האב די שטאם דערגרייכט בין איך שוין געווען ארומגערינגלט פון פּאליציסטן.

(ווייטערעס קומט)

בריוו אין רעדאקציע

וועגן רבי זלאטניקס שטעלונג

ווען עס איז פארגעקומען דער ציון קאנגרעס, וועלכער איז געווען איינער פון די קאנגרעסן וואס האבן בעראפּרט באשליסן די צוקונפט פון דעם ציוניזם און צום גרעסטן באדויערן האט ער אזוינס ניט אויפגעטאן דערפאר ווייל דער גאנצער קאנגרעס איז אוועקגעגאנ־גען ווייל אין פארערן א אידישע מער־הייט א. ד. גל., אלץ זאגן, וואס אפילו כיי די בעסטע ציוניסטן זיי געווען טעריע, און ווען דער קאנגרעס נעמט אז א רעזאלוציע צו גונסטן די דעווי־זיאניסטישע פאדערונגען, — דאן בלייב־בען זיי אויך ניט מער, ווי אויפן פאר־פיר, ווייל זיי זיינען אבסאלוט אומ־דורכפירבאר און עס וואלט נאך אויפ־גערעגט די אידישע שונאים, וועלכע וואלטן נאר אויף אזא געלעגנהייט, אנ־שטאט דעם, ווי פארגעמען זיך מיט ניט דורכפירבארע פּלענער ווען די זעל־בע רעוויזאניסטן אדער זייערע נאכ־פאלגער וואלטן זיך פארקלערט אבי־סעלע ערנסטער און פארגעסן אויף א ווייל זייער פארטיי פראגראמען און וואלטן אויסגעשטרעקט א ברידערלאכע האנט צו די, וועלכע זיינען פּאליטיש די שטארקסטע אידישע גרופּע אין ארץ ישראל, איך מיין די הסתדרות, וועלכע האט זיך ארויסגעציגט צו זיין די אמת'ע פארטיידיקער פונם ישוב. אנ־שטאט דעם, איז אבער איצט געקומען רבי זלאטניק פונם קאנגרעס א נאנץ אנדערער, ווי ווען ער איז אוועקגעפאר־רען און ער גיסט אויס זיין כעס אויף די חלוצים פארוואס זיי האבן מארק־סיסטישע נייגונגען און זיי גייען נאר אויף אזא וועג וואס דערגעענטערט דאס ברידערלאכע צוזאמענלעבן פון דער מענשהייט, וועלכע די נביאים אונזערע האבן אזוי פיין פארגעשטעלט.

און לחיפוך, רבי זלאטניק האט אלס מאדערנער ארטאדאקסישער רב גע־דארפט זיין דער ערשטער וואס זאל באגייסטערט ווערן פון זייערע אידעאלן און זעען העלפן די פארווירקלאכונג פון דעם גרויסן אידעאל. וואס אויב אפילו ער קומט פאר מער מאדערן ווי די נביאים האבן זיך פארגעשטעלט איז עס דאך די ריכטיקע מענשלאכע וועג, ווי עס ווערט געטאן.

און דערפאר דארף מען אויסרופן צו די, וועלכע פרובירן אנרירן אדער דיס־קרעמינירן דעם רוקן ביין פון אידישן ישוב. אויב איר קאנט ניט, אדער איר ווילט ניט העלפן, לכל הפחות פאלט ניט אן אין דער עפנטלאכקייט און שפּאט ניט אפ פון די אידעאלן וואס איר אליין האט ניט לאנג זייער גע־שעצט.

איך אלס ציוניסט, וועלכער קאן ניט אנווייזן אויף לאנגע יארן פון ציוניס־טישער טעטיקייט און דערפאר קאן איך זיך ניט פארדרוסן אדער באשולדיקן רבי זלאטניק פאר וועלן אנגעמען אנ־דערער, ווי ווען ער איז אוועקגעפאר־רען און ער גיסט אויס זיין כעס אויף די חלוצים פארוואס זיי האבן מארק־סיסטישע נייגונגען און זיי גייען נאר אויף אזא וועג וואס דערגעענטערט דאס ברידערלאכע צוזאמענלעבן פון דער מענשהייט, וועלכע די נביאים אונזערע האבן אזוי פיין פארגעשטעלט.

און לחיפוך, רבי זלאטניק האט אלס מאדערנער ארטאדאקסישער רב גע־דארפט זיין דער ערשטער וואס זאל באגייסטערט ווערן פון זייערע אידעאלן און זעען העלפן די פארווירקלאכונג פון דעם גרויסן אידעאל. וואס אויב אפילו ער קומט פאר מער מאדערן ווי די נביאים האבן זיך פארגעשטעלט איז עס דאך די ריכטיקע מענשלאכע וועג, ווי עס ווערט געטאן.

און דערפאר דארף מען אויסרופן צו די, וועלכע פרובירן אנרירן אדער דיס־קרעמינירן דעם רוקן ביין פון אידישן ישוב. אויב איר קאנט ניט, אדער איר ווילט ניט העלפן, לכל הפחות פאלט ניט אן אין דער עפנטלאכקייט און שפּאט ניט אפ פון די אידעאלן וואס איר אליין האט ניט לאנג זייער גע־שעצט.

איך אלס ציוניסט, וועלכער קאן ניט אנווייזן אויף לאנגע יארן פון ציוניס־טישער טעטיקייט און דערפאר קאן איך זיך ניט פארדרוסן אדער באשולדיקן רבי זלאטניק פאר וועלן אנגעמען אנ־דערער, ווי ווען ער איז אוועקגעפאר־רען און ער גיסט אויס זיין כעס אויף די חלוצים פארוואס זיי האבן מארק־סיסטישע נייגונגען און זיי גייען נאר אויף אזא וועג וואס דערגעענטערט דאס ברידערלאכע צוזאמענלעבן פון דער מענשהייט, וועלכע די נביאים אונזערע האבן אזוי פיין פארגעשטעלט.

און לחיפוך, רבי זלאטניק האט אלס מאדערנער ארטאדאקסישער רב גע־דארפט זיין דער ערשטער וואס זאל באגייסטערט ווערן פון זייערע אידעאלן און זעען העלפן די פארווירקלאכונג פון דעם גרויסן אידעאל. וואס אויב אפילו ער קומט פאר מער מאדערן ווי די נביאים האבן זיך פארגעשטעלט איז עס דאך די ריכטיקע מענשלאכע וועג, ווי עס ווערט געטאן.

אן נאך א זאך וויל איך דערמאנען, אז באטש איך פערזענלאך וואוין אין מערב קאנאדע, אין א שטאט וואו עס איז ניטא קיין ציוניסטישע ארבעטער באוועגונג, דאך בין איך זיכער, אז ווען רבי זלאטניק זאל איצט קומען אין וועלן רייזן און דערקלערן דעם עולם זיי־נע נייעסן (וועלכע זיינען אגב ניט ניי) און ביי דער זעלבער צייט ווידער אנ־פירן זיינע אנפאלן אויף אנדערע צו־ליב אורזאכן, וועלכע ער אליין ווייס, דאן ברוי דער אפילו זיך נישט באמיען וועגן דעם... ווייל וואס ווי וואס, די צוסונפט פון דער ציוניסטישער באוועג־גונג געהערט איצט צו דער אידישער יוגנט, און די, בין איך זיכער, וועלן געוויס צו אזעלכע רביים זיך ניט צו־הערן...

וויליאם קאנטער, רעדזשיינע.

האט א טענה צו משגיחים אויף כשרות

חשוב'ער רעדאקטאר פון ד. א. וו.

איך בעט אייך און האף, אז איר וועט מיר געבן א שטיקל פּלאץ פאר מיין בריוו אין אייער געערטער צייר־טונג. מיין אפּענעס בריוו וויל איך ווענדן צום "וועד הכשרות", שטאט קאמיטעט און צו די רבנים פון ווינ־פּעג. אזוי ווי די בשר כשר פראגע איז שוין ב"ה געלייזט על צד היתור טוב און מיר זיינען שוין פארזארגט מיט א כשר שטיקל פלייש אפילו למהדרין מן המהדרין, אבי עס איז נאר דא געלט דאס צו קויפן, וואלט איך געוואלט פרעגן, עסן די אירן פון ווינ־פּעג נאר פלייש, הינער, קאטשקעס און גענז ? און וואס איז מכח דעם מילכיקס וואס אונזערע אירן קויפן ביי די גויאים אין מארק און אויפן נאס, — פּוטער קעז און קרים ? אונטער וועמענס הש־נחה שטייט דאס : אונטערן וועד הערה, אדער אונטער דער השגחה פון שטאט קאמיטעט, אדער עס איז בשר לכל הדעות. פארוואס שווייגט איר רבנים און משגיחים אויף כשרות, פארוואס האט איר אפילו קיין איינמאל ניט אויפגעהויבן אייער קול אנטקעגן דעם חילול השם, פארוואס האבן אונזערע רבנים אפילו קיין איינמאל ביז איצט ניט דערמאנט אין זייערע דרשות פון בימה, אז פּוטער, קעז און קרים וואס מען קויפט ביי די גויאים איז טריף, איך דיינק, אז אונזערע משגיחים ווייר־סעז, אז דער גוי האט ניט קיין מילכי־קע כלים, באזונדער און אז ער מאכט זיין מילכיקס אין די איינענע כלים וואס ער נוצט פאר חזיר, — הייגט פארוואס שווייגט איר ?

ענטפערט ! איז דער בשר כשר מח־לוקת געווען לשם שמים, לשם כשרות, האט איר געווארנט די אידן, אז זיי זאלן ניט עסן קיין טריפה פלייש, פאר־וואס זשע ווארנט איר ניט אז מען זאל ניט עסן קיין טריפה מילכיגס ? פאר־וואס ? ענטפערט !

מיט אכטונג,

י. קליזשאנסקי, בוירדס היל.

עדמאנטאן עדמאנטאן

עדמאנטאנער נאטיצן

דער עדמאנטאנער טשאפּטער הרסה וועט דעם 10טן נאוועמבער ביים רע־גולערן מאנאטלאכן מיטינג אויפפירן א סעענע "די מעמבערשפּ טשערמאן אן טרייעל" רעזשיסירט פון מרס. ה. בלומפילד, פארזיצערן פון בילדונגס קאמיטעט.

* * *

דער "המאור" אנאנסירט, אז זונ־טאג דעם ערשטן נאוועמבער וועלן זיי דורכפירן א קאבארעט און טאנץ לטובת דער תלמוד תורה.

* * *

פאלגנדע זיינען געפאהרן קיין קאל־נארי לעצטנס אויף אוטאמאביל : מיס און פאלסקי, ראז סינגל, ען טארנאוו, אסתר טארנאוו, סארא ווייגבערג, סאר־ני ווייגבערג און מעקס אסטראווסקי.

* * *

מרס. סיידי ווינאקור פון ווינעפּעג, איז צו נאסט אין עדמאנטאן ביי איר שוועסטער און ברידער, מרס. ב. גורע־וויטש און א. און מ. פראטקין,

* * *

מר. אל. קאסטמאן, עדמאנטאן, זון פון מר. און מרס. דזש. קאסטמאן פון ווינעפּעג, איז לעצטנס באשטימט גע־ווארן צום עדמאנטאנער האי־סקול סטעף. מר. קאסטמאן האט נראדו־אירט אויף סיינענס אין מאניטאבא אונ'ווערסיטעט און מאסטער אוו ארטס אין אלבערטא אוניווערסיטעט.

* * *

דער "פילאנטראפּיק ברידזש קלוב" האט געשפּילט אין דער היים פון מרס. ו. וואל אין מרס. א. אורעצקי האבן געוואונען די פּריין.

* * *

מרס. ה. באלצאן און איר קליינע טאכטער מאוראא, זיינען אפּגעפאהרן קיין סאסקאטון וואו זיי וועלן זיין די געסט פון איר שוועסטער און שוואגער דר. און מרס. ד. מ. באלצאן. זיי וועלן דארטן פארבייגעגען א פאר וואכן.

* * *

מר. ס. עסטרין, מיט זיין זון אייראן, האבן זיך צוריקגעקערט פון ראטשעס־טער, מר. ס. עסטרין האט דארטן דורכגעמאכט אן אפּעראציע, און ער פילט זיך איצט צופרידנשטעלנד.

יהודית.

לאמבער און מילארבעט

פּלייט גלאס

סטאר פיקסטשורס

צו

נידעריקסטע פריין

W. H. Clark & Co. Ltd.

109 ST. EDMONTON

מיר זיינען די איינציגע אויסשליסלאכע מאנופעקטשורערס פון

מאנומענטן אין עדמאנטאן

איידער איר באשליסט צו קויפן א מצבה פאר אייערע ליבע און פייערט, קומט און זעט אונז, עס וועט זיך אייך באצאלן.

ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE

10702-101st St. Phone 24 058 EDMONTON

JACKSON BROS.

Jewelers, Diamond Merchants

מיר מאכן א ספּעציאליטעט פון די ריפּערס פון זייגערס און דזשעלערי. ספּעציעלע אויפמערקזאמקייט צו מעיל אָרדערס.

9962 JASPER AVE., EDMONTON

PHOTOS

אין יעדער מאטא אין אפּגעשפּיגלט דער צייטבער און פערזענלאכקייט פון

דער פעהזאן

Phone 25 444

פאר אן אפּאינטמענט

McDERMID STUDIOS LTD.

10133 - 101st St. Edmonton, Alta.

DR. J. C. SHARP

דאנטיסט

אפּיס שטונדן, 9 ביז 5

אונטן ביי אפּאינטמענטס

Office Ph 24718; House Ph 82246

Ste. 103 Pantages Theatre Bldg.

Cor. Jasper Ave. and 102nd St.

EDMONTON, ALTA.

MORRIS BAKER

לאו אפיס

510 TEGLER BLDG. PHONE 27 888

E. S. AGNEW

דראגיסט און סטיישאנער

9546 Jasper Ave. Phone 22 432

EDMONTON, ALTA.

NORWOOD SHEET METAL WORKS

9568-111 AVE. PHONE 72385

EDMONTON, ALTA.

ספּעציאליזירן זיך אין וואריטע לופט באהייצונג דזשענעראל ריפּערס אלצדיינג אין שיעט מעטאל

W. H. JACKSON

פארטרעט די

נין יארק לייף אינשורענס קאמפּאני.

פערזענלאכע באראטונג

919 McLeod Bldg.

Phones:

Office 25 805; House 72 370

A בילד איז דער בעסטער אנהיינק

קויפן אזא אנדיינק.

מיר גיבן אויך 20 פּראצענט דיסקאונט פאר אייער בילד.

THE ART LEAGUE STUDIO

10131 JASPER AVE.

CHAMPION'S PARCEL DELIVERY

T. M. CHAMPION, Mgr.

PHONES: 22 246—22 056

10121-101st St., Edmonton, Alta.

מיר לויפן אין שליחות.

מיר פירן רענצלאך און קאסטנס.

דעליווערן פעקלאך און מעסערדזשנס.

באגס און קארס צו אייער באראיגונג

דארפט איר דען בעסערע באווייזן ?

דער דאזיקער אנאנס האט געבראכט 35 ענטפערס צום ערשטן מאָל, דעם 21טן אווגוסט, 1931.

פארלאנגט א מיידל פאר א קאנטרי סטאר. עקספּיריענס ניט נויטיק. זיך ווענדן צו דאס אגדישע וואָרט באקס נומער 6537.

דער איינציקער וועג, ווי אזוי צו דערגרייכן באלד די גאנצע אידישע באפעלקערונג איז דורך

"דאָס אידישע וואָרט"

טעלעפאָן 52 213

געמאכט אין קאנאדע

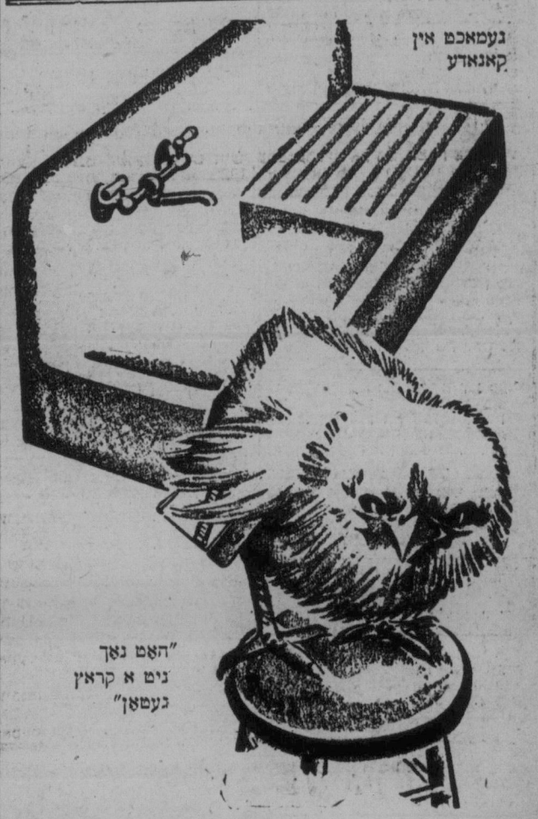

"האט נאך ניט א קראץ געטאן"

קיינמאל ניט א סקרעטש . . .

אבער וואונדער — וואס פאר א גלאנץ!

איינע פון די שיינע זאכן וועגן א ווייסן ענעמעל סינק, איז וואס עס לאדט אייך אין צו האלטן עס ווייס.

איינע פון די שיינע זאכן וועגן באן אמי איז וואס עס מאכט אזוי לייכט צו האלטן די סינקס גלאנציק ריין. למשל, דער ארענדזש סקווייזער האט זיך איבער־געקערט ! אדער ס'איז ביי אייך ארויסגעפאלן דער קאפּע פילטער בעג — פול מיט פלעקן! ס'איז דא שטענ־דיק באן אמי !

בלויז אביסל אנווארפן דעם שניי־ווייסן פאודער און עטלאכע מאָל א ריב טאן. אוועק זיינען די פלעקן. ריין איז דער סינק. ריין יא — און ניט צעקראצט. באן אמי קראצט קיינמאל ניט אָפּ. באן אמי איז גערוכלאז. באן אמי מאכט קיינמאל ניט דויט אדער פארגרעבט ניט אייערע הענט. פארקויפט אין אלע גראסערי סטארס.

Bon Ami

POWDER & CAKE

די פאַרבאַטענע ליבע

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון אידישן פאַטיליען לעבן אין אַמעריקע

פון א. ר.

(פאָרזעצונג)

מיט רובינזאָן וואָס איז געווען זייער מוזיקאַליש האָט פון גרויס איבערראַשונג געעפנט דאָס מויל. פאַרהאַלטנדיק דעם אַטעם האָט זי געקוקט אויף דעם פופצן יאָריקן אינגל, דעם שלאַנקן, דעם שייגעץ, מיט דעם וואונדערלאַכן קאָפּ וואָס שפּילט אַזוי פליגל, אַזוי גלעצנדיק, מיט דער באַגייסטערונג פון אַן אמתן קינסטלער.

איר איז דאָס נאָר ניט איינגעפאַלן. זי האָט געמיינט אַז זי וועט הערן שפּרעכן אַ קינד, צום סוף שפּילט א באַנאַבטער אַרטיסט.

ענדליקנדיק די לעצטע נאָטע, — איז געווען א שטילשווייגן. מיט אומגעדולד האָט די עלטערן געוואַרט צו זיך מער ניט געקאָנט איינהאַלטן. איר הערן וואָס עס וועט זאָגן דער גאַסט. מאַרים האָט זיך אויסגעדרייט אויף זיין נעזעס און געקוקט מיט א קינדישן סאַפּריזנדעם בליק.

— אַך! מיסטער מאַרים! — האָט עסטעלא ראַבינזאָן אויסגעשריען און מער קיין וואָרט ניט געקאָנט אַרויסדרייד.

דערנאָך האָט זי זי דאָ־אויסגעדרייט צו די עלטערן:

— אייער זון איז דאָך אַן אַרטיסט! פאַר וואָס האָט איר עס מיר פריער ניט געזאָגט? ער איז דאָך א קינסטלער! אַן אמת'ער קינסטלער!

מיסטער סילווער האָט באַשעמט געשמייכלט:

— יאָ... ער שפּילט ניט שלעכט.

אוי, גלייך צוגעגעבן:

— איר ווייסט? ער איז דאָך מיין איינציקער שילער... איך אַליין בין געווען א שילער פון א גרויסן מוזיקער.

מיר האָבן פאַראייניקט אונזער ביזנעס מיט דער

דאָמיניאָן פאָרנישער קאָ. לימיטעד

און דער אַדרעס פון ביידע איז אויבן

499 נאָטר דיים עווע. — טעלעפאָן 86 195

GILLIES FURNITURE CO., LTD.

לכבוד דעם חודש פאַר דעם אידישן בוך

אָקט. 15 — נאָוו. 15

באַט "דאָס אידישע וואָרט" אַן צו אירע אַבאָנענטן די פאָלגנדיקע שאַפנגען (אין אידיש) פון די גרעסטע מאַסטערס פון דער אידישער און אַלוועלטלאַכער ליטעראַטור:

לעוו טאָלסטאָי, — 11 בענדער, רעגולאַר $20.00 צו אונזערע סוב־סקרייבער פאַר בלויז **$9.25**

קנוט האַמסון, — 11 בענדער, רעגולאַר $23.50 צו אונזערע סוב־סקרייבער פאַר בלויז **$9.00**

מאַקסים גאָרקי, — 7 בענדער, רעגולאַר $14.00 צו אונזערע סוב־סקרייבער פאַר בלויז **$5.50**

זשאַן קריסטאָף, (פון ראָמען ראָלאַן), 7 בענדער, רעגולאַר $16.00. פאַר בלויז **$5.00**

מענדעלע מוכר ספרים

— אַלע 15 בענדער, רעגולאַר $21.00 צו אונזערע סובסקרייבער פאַר בלויז **$8.75**

פאַרשאַפט זיך א שיינע ביבליאָטעק

בלויז א באַשרייבונג צאָל עקזעמפּלאַרן פאַרבליבן, — איילט זיך צו מיט אייערע באַשטעלונגען.

אַלע ביכער פיין געבונדן. — פרייזן האַלב און וויניקער ווי האַלב פון די־רעגולעריקע פרייזן.

קויפט אידישע ביכער!

די פיינסטע צירונג פאַר יעדער אידישער היים

פאַר איינצעלהייטן ווענדעט זיך צו

"דאָס אידישע וואָרט"

דערקלערונג

צו די ווייניפּעגער אידן

מיין דערקלערונג צו די ווייניפּעגער אידן איז, אַז די צוויי קעלבער־נע לעבעדיק און איין צינגל, וועל־כע מען האָט געפונען אין לעווינס בוכשער שאָפּ 1304 מיין סטריט, זיינען געווען שטרייטנע כשר, נעקוי־לעט און נע'חתמעט פון די אַלטע שוחטים משה סטראַקאָווסקי און בערקל. איך קאָן עס איבערצייגן, אויב מען וועט עס פון מיר פאַר־לאַנגען.

מ. בלאַשטיין,

האַלסיל בוטשער

האַלץ ספּעשל

קעש פריינ פאַר'ן וויק־ענד

בוירטש, א קאַרד _____ $6.75

טעמערעק, א קאַרד _____ $6.75

פּיין, א קאַרד _____ $5.25

פּאַפּלאַר, א קאַרד _____ $4.50

אַלע האַלץ אין נו. 1 טרוקן

אויך קוילן צו די ביליקסטע פרייזן

MAIN FUEL CO.

935 Main St.

Office Phone 52 906

Res. Ph 52 353—51 654

A. Slobinsky, Mgr.

נייע ראיאַטן ברעכן אויס אין סיפּרוס

לאָנדאָן, אָקט. 28. — גענעראַל ראַנאַלד סטאַרס, דער גאַווערנאָר פון סיפּרוס, מעלדעט צום קאָלאָניאַלן אָפיס, אַז נייע ראיאָטן זיינען אויסגעבראָכן אינם דאָרף פיסאַרו, וואו די נעבעראָנס פונם צאָל־אַמט זיינען אונ־טערגעשוצט געוואָרן.

אין אַן אַנדער דאָרף האָבן די ראַ־יאָטערס אטאַקירט אַן אַפּטיילונג פון ברייטישע טרופּן, אַבער זיי זיינען אָפּ־געשלאָגן געוואָרן און אייניקע פון זיי זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן. די סאָלדאַטן בראַכען אונטער א צאָל קאָ־מוניסטישע פאַרוואַלטונגען, אַבער בכ־לל איז די לאַגע אויפן אינזל אביסל רואיִקער, זינט דעם אויסברוך פון די ראיאָטן לעצטע וואָך זיינען פיר צוויי־לע געטוטן אין 31 פאַרוואונדעט גע־וואָרן, און 35 סאָלדאַטן אַן אָפיצירס־טען זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן.

—(::)—

קאַלנאַריער נאַטיצן

מיט נעטיר שולמאַנאָוויטש, פון לאַנג ביטש, קאַליפאָרניע, איז א גאַסט אין קאַלנאַרי ביי איר עטעער און מוטער, מר. און מרס. סיימאַן שולמאַן. מרס. שולמאַן, האָט פריישאַן, לכבוד איר געמאַכט א "בראַקפעסט פּאַרטי" און די פאָלגנדע זיינען אַנוועזיג געווען: מרס שולמאַן מיט נעטיר שולמאַנאָוויטש מיס פעני דייטמאַנ, מיס מיני קורצ־בערג, מיס אידא דייטמאַנ, מיס פראַדע קרעמער, מרס. ל. דייטמאַנ, מיס פרענ־סעס סמיט, מיס מערי באַלשין, מיס ראַז סענפאָרד און מיס אידא פּערעל־מאַן.

* * *

א "סילווער טי" איז געגעבן געוואָרן פון דער "ליידיס אקזיליערי" פון קאַמ־יוניטי ביילדינג, זונטאָג דעם 25טן אָקט. אין קאָמיוניטי ביילדינג, פאַר מענער און פרויען. אין דער מוזיקאַליישער פּראָגראַם האָבן זיך באַטייליקט: מרס. ריאַנאַצי אין קווינס לאַרענס. דער טיי איז געווען גוט באַזוכט און די גאַנצע איינקאָמע גייט פאַר דער קאָמיוניטי ביילדינג.

* * *

מר. און מרס. בען פּערעלמאַן זיינען צוריק אין קאַלנאַרי נאָך זייער קורצן באַזוך אין וויניפּעג, וואו זיי האָבן פאַרבראַכט מיט זייערע עלטערן און פרייטאָג פאַר די לעצטע צוויי וואָכן.

* * *

"דער קאָמיטעט פון "קאָמיוניטי ביילדינג און פרידשול בעזעלשאַפט גייט ענערגיש אַן מיט דער אַרבעט פון צור גרייטן דעם "מיידליש פּראָליק" וואָס וועט פאָרקומען דעצעמבער דעם 2טן. זיי האָפן צו האָבן א נאָך גרעסערן דערפאָלג ווי זיי האָבן געהאַט לעצטן יאָר. דאָס געלט וועט עטיילט ווערן האַלב פאַר דער פרץ שול און האַלב פאַרן קאָמיוניטי ביילדינג.

* * *

די דראַמאַטישע סעקציע פון פרץ שול גרייט זיך אויפצופירן פרץ הירש־ביינס "גרינע פעלדער". פראָבעס ווערן שוין געמאַכט און זיי וועלן אין גיכן אַנאָנסירן דעם דאַטום פון דער פאַר־שטעלונג.

* * *

מר. און מרס. ב. סיימאַן האָבן זיך באַזעצט אין לעטבריידזש און די פאַר־מיליע קלייבט זיך צו פאַרלאַזן קאַלי־גאַרי נעקסטע וואָך.

* * *

דער יונגט־דינג האָט אַרגאַניזירט א פידל אַן מאַנדאָלין אָרקעסטער וואָס באַשטייט פון פופצן אינגלאַך און מיידלאַך אונטער דער פירערשאַפט פונם באַוואוסטן פידל־שפּילער, יאַשע האַלפּערין. פּראָבעס קומען פאָר יעדן מאָנטאָג פון 7.00 ביז 8.30.

* * *

דער מוטער פאַראין פון פרץ־שול פירט דורך איר יערלאַכן "באַמערדיק סייל" מאָנטאָג דעם 2טן נאָוועמבער. אַלע די וואָס האָבן אַלטע קליידער אָדער זאַכן, נוצלאַך צום סייל, זיינען נעבעטן צו טעלעפאָנירן מרס. א. פע־דעלמאַן, מרס. ס. שיינין אָדער מרס. ל. נאַוויקאָוו.

ארגאַניזירער און אַנפירער פון אידישן געזאַנגס פאַראיין

מ. דושייקאָב

מר. דושייקאָב, וועלכער האָט שוין פיל מאָל אָרגאַניזירט כאָרן אין וויניפּעג — מ'קאָן אויף אים זאָגן אַז ער איז דער פּיאָנער דאָ אין וויניפּעג אויף דעם געביט פון אידישער מוזיק — וועלט ניט מיד פון שווערער אַרבעט פאַר דער אידישער ליד, סיי פאַר פאָלקס מוזיק און סיי פאַר סינאַגאָגאַ־לער נגינה. ער פאַרדינט ביים אידישן עולם אַנערקענונג פאַר זיין אומערמיד־לאַכער אַרבעט. אַבער מיט קיין זאַך וואָלט זיין באַפרידיקונג ניט געווען אַזוי גרויס און אַנגענעם, ווי צו זעען אַנגעפיליט דאָס טעאַטער מיט מענשן צו דעם 5 יאָריקן יובילײ פון דעם ווי־ניפּעגער אידישן געזאַנגס פאַראיין. וועלכער פאָלס איז קומענדיק זונטאָג דעם ערשטן נאָוועמבער, אין בידושא טעאַטער. דאָס וועט זיין די עטסטע אַלוויזינג פאַר אים. ער האָפט דערפאַר אַז דאָס אידישע פּובליקום וועט קומען אין מאַסן אַן אַזוי אַרום דערמוטיקן אים פאַר וויטשערדיקער אַרבעט אויפ'ן געביט פון געזאַנג. דאָס וועט אויך דערמוטיקן דעם נאָגאַן כאָר אַן פון וועט שאַפן א עטנאָזיאַסטישע שטימונג אינ'ם פאַראיין, אַזוי אַז די אידישע באַפעלקערונג זאָל קאָנען שטאָלצירן מיט דעם וויניפּעגער אידישן געזאַנגס פאַראיין.

ב. ט.

ספּעשלס

אויף גוטע טרוקענע

האַלץ

טעמערעק, א קאַרד _____ $6.75

בוירטש (נעשפּאַלטענע)

א קאַרד _____ $6.75

פּאַפּלאַר, א קאַרד _____ $4.25

בלויז פאַר קעש

טעלעפאָן 54 645 אונטן 51 112

SUPERIOR COAL & WOOD CO.

420 Sutherland Ave.

אַט האָט איר א באַרגען!

אַרבעט אייער האַלץ פון

סימקין טראַנספּאָר

ספּעשל פאַר איין וואָך

גוטע טרוקענע האַלץ

בוירטש, א קאַרד _____ $7.25

טעמערעק, א קאַרד _____ $7.00

פּאַפּן, א קאַרד _____ $5.25

פּאַפּלאַר, א קאַרד _____ $4.25

סלעפּס, א קאַרד _____ $4.00

די ראַזיקע פרייזן זיינען בלויז

פי. א. די.

אַרבעט פון אונז אויף

קוילן

מיר דעליווערן די בעסטע קוילן צו די ביליקסטע פרייזן

ווען איר דאַרפט מיפן לאַזט אונז וויסן.

Simkin's Transfer

456 STELLA AVE.

Phone 52 540

"Classified Section" קלאַסיפיד סעקשאָן

ספּעציעלע פרייזן פאַר אַרווערטייזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטיילונג:

איין פּאַל, 5ס. פאַר אַנייט ליין — 3 מאָנאַטן, $2.15 אַנייט ליין

פאַר א וואָך, 20ס. " " — 6 מאָנאַטן, $4.00 " "

פאַר א מאָנאַט, 75ס. " " — פאַר 1 יאָר, $7.50 " "

:: פערזענלאַכעס ::
PERSONAL

וואָלץ און נייסטער פּאַקס טראָט, נאָר ראַנטירטער קורס $5.00. טעג דענסינג קלאַסן פאַר ביגינעס מיידלאַך, קלאַסן פאַר קינדער.

PROFESSOR and MISS SCOTT
LYCEUM PRIVATE STUDIOS
Phone 88 106

היים און אָפיס פאַרניטשור פאַרלאַנגט

פאַר מזומן געלט.

KILSHAW'S

Auctioneers

Canada Bldg. Phone 29 040

מואוויינג פּעקינג
קרייטינג שיפּינג

25 817 — מינימום — 25 817

National Carriage & Storage Ltd.

מיך־באַטן אויך אַן די דאַזיקע באַרגענגען:

אוטאָ טראַנספּאָרטאַציע. קאַרס פאַרן אַפּ טעלעפאָן אין יעדער דירעקציע. פאַרזיכערונג זיך מיט אייערע רעזולטאַטן

וואַציעס אין סאַראַוויס.

פרענטש פּאַלישינג

פאַרניטשור פאַרבייטן און

איבערגעפאַלישט

פיאַנאָס פאַרבייטן און אַנגעטיונג

אַלע אַרבעטן אויפגעשטעלט

עריאַלס אויפגעשטעלט

אַדרעס אידישע־אַמעריקאַנער קאָר־אַנד־אַלאַיד אַדווערטייזינג

CANADIAN & AMERICAN AUTO TRANSPORTATION BUREAU

382 Donald St. Phone 86 139

פייפס אַנטיקן

פאַרניטשור פון נוצלאַכקייט און שיינ־קייט. זעלטענע אַלטע שטיקער, אימ־פּאָרטירט פון סקאַטלאַנד, דיזיינס פון אַלטע שאַטלענדער פאַסיליעס וועלכע האָבן זיי געהאַט אין אַנזיין און זיי אָפּעהיט.

445 מיין סטריט טעלעפאָן 88 249

צו פאַרקויפן
FOR SALE

5 רום פולי מאָדערן באַנגאַלאָו, שיינ־נע ליכטיקע גרויסן רומס, אוק פינ־שינג און גאַראַדזש. אין ערשטן בלאָק אין מיין סטריט. פּרייז $4.000. א גרויסער סנעפּ.

5 רום סוויט צו פאַרענטן אין פּרי־טשאַרד עוועניו. שיינע ליכטיקע צו־מערן. ניי דעקאָרירט. רענט $20. אינשורענס פאַר אַלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף ביליקן אינטע־רעסט.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאָנס 761 55 אוז 807 53

צו פאַרענטן
FOR RENT

3 און 4 רום סוויטס צו פאַרענטן אין יוראָפּיאַן בלאָק. הייסע וואַסער טאָג און נאַכט. בליקן רענט. זיך ווענדן אין 203 מעקגרעגאָר סטריט.

באַלטיק אַפּאַרטמענטס

קאָר. אייזיקנס און מאַניטאָבאַ

צו פאַרענטן 3 און 4 רום סוויטס שיין דעקאָרירט, סקרינד באַלקאָנס רענט רעזאָנאַבל. קוויט־סקרייפּער, סוויט "ד", טעלעפאָן 56 668.

צו פאַרענטן 1 אָדער 2 ניט־געפריר־נישט זומס פאַר א סינגל מאַן אָדער פאַר א יונגער קאַפּל, מיט אַדער אָן באָרד. זיך ווענדן אין 471 אַלבערט עוועניו. טעלעפאָן 57 726.

2 רום סוויט, גרויסע ליכטיקע רומס, נעט, עלעקטריק, טעלעפאָן אין אַלע באַ־קוועמלאַכקייטן. מעסיקע רענט צו די ריכטיקע סכנים. זיך ווענדן אין 367 טשאַרלס סטריט.

צו פאַרענטן 2 נייע סוויטס אין 348 קאַלדוויל עווע. אויך א 5 רום הויז אין 75 דערבי סטריט ניי דעקאָרירט. זיך ווענדן אין 348 קאַלדוויל עווע, טע־לעפאָן 53 743.

צו פאַרענטן 2 גרויסע רומס דאונ־סטערס, אין א פריוואַטער היים. הייסע וואַסער, טעלעפאָן, אַלע באַקוועמלאַכ־קייטן. זיך ווענדן אין 382 אַלפּערד עוו

צו פאַרענטן א גרויסן ליכטיקן 2 רום פּירניטשער סוויט אויפ'ן ערשטן פלאָר. ניי דעקאָרירט. אַלע באַקוועמלאַכקייטן. $20 א מאָנאַט. זיך ווענדן אין 494 קאַלדוויל עוועניו, טעלעפאָן 51 950.

ספּעשל אויף סוויטס

בלויז צוויי 4 רום סוויטס, מיט באַד־רום און אַן האַל פאַרבליבן אין סאַלטער בלאָק. ניי אויסגעדעקאָרירט. באַלד־קער באַזיץ. וועט פאַרענטן ווערן פאַר אַן עקסטרא ספּעשל פרייז, $25 פאַר'ן קלענערן און $30 א מאָנאַט פאַר דעם עקסטרא גרויסן סוויט. טעלעפאָנירט 52 477. פרעגט זיך נאָך אין לאַנדערס דראַג סטאָר.

צו פאַרענטן א רום פאַר א יונג קאַפּל אָדער סינגל. מיט אַדער אָן באָרד. קאָן נוצן פיאַנאָ און טעלעפאָן. אין א נייער הויז מיט אַלע באַקוועמלאַכקייט־טען. זיך ווענדן אין 439 סט. דזשאָנס עוועניו, טעלעפאָן 51 149.

צו פאַרענטן 4 רום פולי מאָדערן הויז, ניי דעקאָרירט. אין 561 קאַ־לדוויל עוועניו, מעסיקער רענט. זיך ווענדן אין 407 אַלפּערד עוועניו.

צו פאַרענטן 2 רומס, פּאַסיק פאַר א קאַפּל. מיט אָדער אָן באָרד. אַלע באַ־קוועמלאַכקייטן. זיך ווענדן אין 407 אַלפּערד עוועניו.

צו פאַרענטן א בוטשער שאָפּ ווי אויך א רום אָדער באָרד און רום. מיט אַלע פריווילעגיעס. נאָענט צו א קאַר ליין. זיך ווענדן אין 439 פּרינסעס עוועניו.

צו פאַרענטן א 2 רום סוויט, פּאַסיק פאַר א קאַפּל, אויך גוט פאַר סינגל ליים צו רענטן באַזונדער, מיט אָדער אָן באָרד. זיך ווענדן אין 326 קאַטיד־ראַל עוועניו, טעלעפאָן 55 094.

צו פאַרענטן א סינאַר סטענד און לאַנטש קאַנטער. אויסרענוויינלאַך גו־טער לאָקיישאָן. מעסיקער רענט, זיך ווענדן צו שעפּס איידזשענסיס.

צו פאַרענטן צוויי ליכטיקע רומס, קיטשען, באַד, גרויסער האַל. באַזונ־דער אַריינגאַנג. בליק רענט. מען קאָן באַלד אַריינגיין. זיך ווענדן אין 420 מאַנטאַבאַ עוועניו.

צו פאַרענטן א 5 רום סעמי מאָדערן קאָטעדזש. זיך ווענדן צו

MISS PATTERSON
465 Flora Ave. Winnipeg

שטעלע פאַרלאַנגט
SITUATION WANTED

ארבעטער פאַרלאַנגט
HELP WANTED

פאַרלאַנגט אַן עקספּיריענס קלאַרק פאַר א דזשענעראַל סטאָר. מוז קאָנען גוט רייזן און שרייבן ענגליש. און צושטע־לען גוטע רעפערענס. קיין אַנדערע זאַכ־לען זיך ניט ווענדן. שרייבט צו

J. VOGEL
Shellmouth, Man.

פאַרלאַנגט א קעכין פאַר'ן מושב זקנים זיך ווענדן 8 אויזיגער אין אוונט, אין מושב זקנים, צו ב. סאַרנער.

פאַרלאַנגט א פאַרטרעטער

פאַר

"דאָס אידישע וואָרט"

פאַר סאַסקאַטון און אומגעגנט

אַנצונעמען אַדווערטייזמענטס און סובסקריפּשאָנס.

זיך ווענדן צום אַדווערטייזינג דעפּאַרטמענט פון

אידישע וואָרט

165 סעלקירק עוועניו — ווייניפּעג, מאַנ.

צו פאַרקויפן אָדער רענטן

דאָס אַלטע בילדינג פון "דאָס אידישע וואָרט"

סאַליר בריק — סטיס באַהייצונג

פאַסיק פאַר א קלוב אָדער פול־רום, פאַבריק אָדער ווערהויז — גוטער לאָקיישאָן, בלויז עטלאַכע פוס פון מיין סטריט, אויף סעלקירק עוועניו.

מיר וועלן אָנגענומען וועלכן ניט איז ערנסטן אָנבאָט

זיך ווענדן אין אָפיס פון "דאָס אידישע וואָרט"